

Renesans — sprawdzian z epoki

Kochanowski: pieśni i treny, humanizm, antropocentryzm

opracowanie: **Mateusz Będkowski** · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa **A**Suma: **19 pkt**Czas: **45 min**

10 zadań · 19 punktów · 45 minut · bez pomocy · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych liczy się trafność, poprawność językowa i pisownia.

Zadanie 1. (0–1)**ZAMKNIĘTE**

Jaki kryzys przeżywa podmiot w Trenie IX?

- A.** kryzys wiary w mądrość (filozofię stoicką), która nie chroni przed cierpieniem
- B.** kryzys wiary w ojczyznę
- C.** kryzys miłości do żony
- D.** kryzys finansowy

Odpowiedź: **A****Rozwiązanie:** Mądrość, która miała wykorzenić ludzkie frasunki, okazała się bezradna.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.**Zadanie 2. (0–1)****ZAMKNIĘTE**

Kogo przywołuje Tren XI słowami „Fraszka cnota”?

- A.** Platona   **B.** Brutusa   **C.** Hioba   **D.** Sokratesa

Odpowiedź: **B****Rozwiązanie:** Brutus po klęsce zwątpił w sens cnoty — podobnie podmiot.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.**Zadanie 3. (0–1)****ZAMKNIĘTE**

Jaką postawę zaleca Pieśń IX ks. I („Chcemy sobie być radzi...”)?

- A.** pogoń za bogactwem
- B.** umiar i spokój wobec zmiennej Fortuny, korzystanie z chwili
- C.** ascezę i ucieczkę od ludzi
- D.** bunt przeciw Bogu

Odpowiedź: **B****Rozwiązanie:** W pieśni łączą się epikureizm i stoicyzm.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.

Czym jest humanizm?

- A. wiarą w postęp techniczny
- B. pochwałą uczuć ponad rozum
- C. kultem Boga i ascezy
- D.** nurtem stawiającym człowieka w centrum zainteresowań, nawiązującym do kultury antycznej

Odpowiedź: **D**

Rozwiązanie: Hasło: „Człowiekiem jestem i nic, co ludzkie, nie jest mi obce”.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi dotyczą innych epok.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Zakreśl właściwą literę.

1. Pieśń V ks. II wychwala beztroskę szlachty. — **P / F**
2. Cykl „Trenów” składa się z dziewiętnastu utworów. — **P / F**
3. Kochanowski wzorował swoje pieśni na Horacym. — **P / F**
4. „Treny” ukazały się w 1580 roku. — **P / F**

Odpowiedź: 1. F; 2. P; 3. P; 4. P

Rozwiązanie: Kochanowski i renesans.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1
2. 1 pkt — podpunkt 2
3. 1 pkt — podpunkt 3
4. 1 pkt — podpunkt 4

Przeczytaj fragment. Jakie uczucia wyrażają pytania podmiotu? Jaką wizję zaświatów przywołuje fragment?

*Orszulo moja wdzięczna, gdzieś mi sie podziata?
W którą stronę, w którąś sie krainę udała?
Czyś ty nad wszystkie nieba wysoko wniesiona
I tam w liczbę aniołków małych policzona?*
Jan Kochanowski, Tren X (fragment)

Odpowiedź: np. Tęsknotę, niepokój i zwątpienie ojca; wizję chrześcijańską (niebo, aniołki) — dalej pojawiają się też antyczne.

Rozwiązanie: 1 pkt — odpowiedź na pierwsze pytanie; 1 pkt — odpowiedź na drugie pytanie.

Punktacja:

1. 1 pkt — odpowiedź na pierwsze pytanie
2. 1 pkt — odpowiedź na drugie pytanie

Przeczytaj fragment. Jaką ocenę Polaków zawiera fragment? Jaki jest jego cel?

*Ciesz mi ten rym: «Polak mądr po szkodzie»;
Lecz jeśli prawda i z tego nas zbodzie,
Nową przypowieść Polak sobie kupi,
Że i przed szkodą, i po szkodzie głupi.*
Jan Kochanowski, Pieśń V ks. II (fragment)

Odpowiedź: np. Krytyczną — Polacy nie wyciągają wniosków z klęsk; poeta chce ich zawstydzić i wezwać do obrony ojczyzny.

Rozwiązanie: 1 pkt — odpowiedź na pierwsze pytanie; 1 pkt — odpowiedź na drugie pytanie.

Punktacja:

1. **1 pkt** — odpowiedź na pierwsze pytanie
2. **1 pkt** — odpowiedź na drugie pytanie

Wpisz pojęcie, które opisano.

1. _____ — ruch religijny dążący do odnowy Kościoła, zapoczątkowany przez Marcina Lutra
2. _____ — opieka możnych nad artystami i uczonymi
3. _____ — filozofia spokoju ducha i panowania nad emocjami

Odpowiedź: 1. reformacja; 2. mecenat; 3. stoicyzm

Rozwiązanie: Pojęcia renesansu.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Wyjaśnij, na czym polega kryzys światopoglądowy w „Trenach”.

Odpowiedź: np. Śmierć Urszuli podważa renesansową wiarę w rozum, cnotę i harmonijny, dobry świat urządzony przez Boga; podmiot wątpi w sens filozofii (Tren IX) i cnoty (Tren XI).

Rozwiązanie: 1 pkt — trafna interpretacja; 1 pkt — odwołanie do utworu.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafna interpretacja
2. **1 pkt** — odwołanie do utworu

Porównaj **postawę podmiotu w Pieśni IX ks. I i w Trenie IX**. Wskaż jedno podobieństwo lub jedną różnicę i odwołaj się do obu utworów.

Odpowiedź: np. W Pieśni IX podmiot zaleca spokój i umiar wobec Fortuny (stoicyzm, epikureizm), a w Trenie IX ta mądrość okazuje się bezradna wobec śmierci córki.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafne porównanie; 1 pkt — odwołanie do obu utworów.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafne porównanie
2. **1 pkt** — odwołanie do obu utworów

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (19 pkt)

19–18 pkt: bardzo dobry · 17–15 pkt: dobry · 14–11 pkt: dostateczny · 10–8 pkt: dopuszczający · 7–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.